

Regionální operační program regionu soudržnosti Severozápad
Podporováno z Evropského fondu pro regionální rozvoj
„Vize přestane být snem“

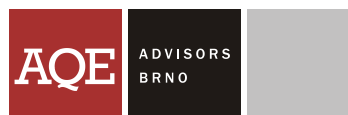
www.nuts2severozapad.cz

www.europa.eu

Zhodnocení přínosů projektů ROP Severozápad

ZÁVĚREČNÁ EVALUAČNÍ ZPRÁVA

4. 10. 2012

MANAŽERSKÉ SHRNU TÍ

Projekt „**Zhodnocení přínosů projektů ROP Severozápad**“ byl realizován v konsorciu společností RegioPartner, s. r. o., a AQE advisors, a. s.

Cílem této evaluace bylo komplexní zhodnocení přínosů projektů ROP Severozápad s podrobnějším zaměřením na území měst Chomutov a Cheb.

V rámci evaluace evaluátor rovněž sestavil soubor doporučení k dalším postupům ohledně naplňování a sledování indikátorů, vyšší propagaci projektů aj. jak pro současné programové období 2007-2013, tak i k nastavení budoucího programového období 2014-2020. V rámci evaluace byly řešeny následující dílčí cíle:

Část I.

- Analýza finančního pokroku ROP Severozápad;
- Analýza věcného pokroku ROP Severozápad;
- Naplňování cílů ROP Severozápad;

Část II.

- Vyhodnocení socioekonomického kontextu podpořeného území;
- Vyhodnocení projektů podpořeného území.

Část I. byla zpracována interními evaluátorkami Úřadu Regionální rady Severozápad, část II. pracovníky společností RegioPartner, s. r. o., a AQE advisors, a. s.

Použité metody

K dosažení hlavního i dílčích cílů použil evaluátor kombinaci několika hlavních evaluačních metod, z nichž je potřeba zmínit především analýzu interní dokumentace a projektů z MONIT7+ (desk research) a terénní šetření, které probíhalo ve formě e-Dotazníku, ankety a evaluačních rozhovorů se zaměstnanci Úřadu Regionální rady Severozápad a zástupci příjemců.

Všechna terénní šetření probíhala dle následujícího harmonogramu:

Forma šetření	Datum
Evaluační rozhovory s pracovníky Úřadu Regionální rady Severozápad	25. 7. 2012 (Karlovy Vary)
	26. 7. 2012 (Ústí nad Labem)
Dotazníkové šetření	24. 7. - 17. 8. 2012
Rozhovory s příjemci podpory	9. 8. - 27. 8. 2012
Anketa	23. 8. 2012 (Cheb)
	29. 8. 2012 (Chomutov)

Evaluátor si před realizací dotazníků a ankety vytvořil pevně stanovené otázky. V případě rozhovorů vytvořil okruhy témat k diskuzi, nicméně v průběhu rozhovoru bylo povoleno se od této struktury odchylovat. Délka trvání evaluačních rozhovorů byla různá, přičemž časové omezení nepředstavovalo v žádném z uskutečněných rozhovorů zásadní bariéru.

Hlavní výsledky evaluace

➤ ANALÝZA FINANČNÍHO POKROKU ROP SEVEROZÁPAD

Cílem této části bylo zejména vyhodnocení pokroku v čerpání finančních prostředků jednotlivých prioritních os a oblastí podpory a predikce jeho vývoje do budoucnosti.

Provedená analýza ukázala, že docházelo k dobrému finančnímu pokroku, přestože v březnu 2011 byla ze strany Ministerstva financí pozastavena certifikace výdajů všech projektů ROP Severozápad. K datu zpracování analýzy (3. 7. 2012) bylo na téměř všech prioritních osách zaslavněno přes 80 % z celkové alokace ROP Severozápad na období 2007-2013, příjemcům bylo proplaceno v průměru téměř 50 % a zcertifikováno cca 24 % z celkové alokace ROP Severozápad na období 2007-2013. K nejlepšímu finančnímu pokroku dochází v rámci prioritních os 1 „Regenerace a rozvoj měst“ a 5 „Technická asistence“. Dobrého finančního pokroku dosahuje i prioritní osa 2 „Integrovaná podpora místního rozvoje“ (především díky oblasti podpory 2.2 „Investice pro zlepšení fyzické infrastruktury obcí“). Pomalejší pokrok v prioritních osách 3 „Dostupnost a dopravní obslužnost“ a 4 „Udržitelný rozvoj cestovního ruchu“ je způsoben především tím, že jsou zde realizovány finančně náročnější a několikaleté investiční projekty s termínem ukončení v období 2012-2014.

Pravidlo n+3 pro čerpání alokace roku 2008 bylo splněno již v roce 2010. Pravidlo n+3 pro čerpání alokace 2009 bude do konce roku 2012 také splněno.

Větší problémy postupně nastaly v souvislosti s pozastavením tranší ze strany Ministerstva pro místní rozvoj a následně s pozastavením ostatních činností Řídicího orgánu ROP Severozápad (vyhlašování výzev, příjem žádostí o dotaci, proces hodnocení a schvalování projektů, podepisování smluv o poskytnutí dotace) v červnu 2012. Postupně ubývají poslední prostředky na proplácení žádostí o platby příjemcům z účtu ROP Severozápad. Z tohoto důvodu je následně také ohroženo splnění pravidla n+3/n+2 pro čerpání alokace roku 2010 a následujících let. V souvislosti s pozastavenými činnostmi Řídicího orgánu ROP Severozápad od června 2012 hrozí i další problémy, jako je prodlužování termínů ukončení projektů ze strany příjemců, odstupování příjemců od smluv o poskytnutí dotace, a tím nesplnění plánovaných cílů ROP Severozápad.

➤ ANALÝZA VĚCNÉHO POKROKU ROP SEVEROZÁPAD

Cílem této kapitoly bylo zejména vyhodnocení skutečně dosažených hodnot indikátorů (vykázaných v monitorovacích zprávách), jejich porovnání s vyčerpanými prostředky (prostředky proplacené příjemcům) a predikce do budoucnosti. Na základě toho byly stanoveny indikátory, které se daří naplňovat dostatečně a naopak indikátory, u kterých je plnění nedostatečné.

Provedená analýza ukázala, že indikátorová soustava ROP Severozápad je po schválení revize v prosinci 2011 naplňována v dostatečné míře a podpořené projekty směřují k naplnění plánovaných cílových hodnot indikátorů ROP Severozápad.

Zároveň však z analýzy vyplynulo, že v rámci indikátorové soustavy ROP Severozápad existují některé indikátory, jejichž plánované cílové hodnoty nejsou plněny v optimální míře (jedná se o indikátory v oblastech podpory 1.1 „Podpora rozvojových pólů regionu“, 1.3 „Infrastruktura v oblasti rozvoje lidských zdrojů“, 3.1 „Rozvoj dopravní

infrastruktury regionálního a nadregionálního významu“, 5.1 „Podpora implementace ROP Severozápad“ a 5.2 „Podpora rozvoje absorpční kapacity a publicity“). U některých z těchto indikátorů byla navržena doporučení pro zlepšení, u ostatních se předpokládá naplnění plánovaných cílových hodnot z dalších nových výzev pro předkládání projektů.

➤ **NAPLŇOVÁNÍ CÍLŮ ROP SEVEROZÁPAD A NÁRODNÍHO STRATEGICKÉHO REFERENČNÍHO RÁMCE**

Tato kapitola se věnovala zhodnocení aktuálního stavu naplňování cílů ROP Severozápad a Národního strategického referenčního rámce, jeho tempa a identifikaci případných slabých míst a problémů. Byla provedena analýza projektů, včetně analýzy podporovaných aktivit (podpořené aktivity realizovaných projektů vs. podporované aktivity ROP Severozápad).

Z provedené analýzy je patrné, že v rámci ROP Severozápad jsou realizovány různorodé projekty, které naplňují cíle (či směřují k naplnění cílů) ROP Severozápad a Národního strategického referenčního rámce.

Projekty ROP Severozápad jsou zaměřeny zejména na tyto typy aktivit:

- projektová příprava (28 projektů, nejvíce v oblasti podpory 2.1 „Budování kapacity pro místní rozvoj, informovanost a osvěta veřejnosti“),
- objekty pro kulturu a volný čas (27 projektů, nejvíce v oblasti podpory 1.2 „Podpora revitalizace a regenerace středních a malých měst“),
- marketing a propagace (26 projektů, nejvíce v oblasti podpory 4.3 „Podpora marketingu a tvorby a rozvoje produktů cestovního ruchu“),
- stavby (23 projektů, nejvíce v oblasti podpory 1.1 „Podpora rozvojových pólů regionu“),
- hotely*** (20 projektů, nejvíce v oblasti podpory 4.2 „Zlepšování kvality a nabídky ubytovacích a stravovacích zařízení“),
- infrastruktura pro turistiku (19 projektů, nejvíce v oblasti podpory 4.1 „Budování a rozvoj atraktivit a infrastruktury cestovního ruchu“).

Co se týče finančního vyjádření, nejvíce finančních prostředků je alokováno na aktivity, které jsou součástí oblastí podpory s nejvyššími alokovanými prostředky v rámci ROP Severozápad:

- Revitalizace, modernizace, zatraktivnění a doplnění chybějící technické a občanské infrastruktury měst, městských částí, obnova historických a kulturních památek, tj. stavební obnova nebo dostavba budov, včetně související dopravní a technické infrastruktury, včetně veřejných prostranství, veřejného osvětlení, zeleně a zařízení pro volnočasové aktivity (47,4 mil. EUR, oblast podpory 1.1 „Podpora rozvojových pólů regionu“);
- Modernizace a fyzická obnova středních škol (46,4 mil. EUR, oblast podpory 1.3 „Infrastruktura v oblasti rozvoje lidských zdrojů“);
- Rekonstrukce, modernizace a budování komunikací II. a III. třídy zajišťujících napojení center regionu na nadregionální osy sítě TEN-T a regionální osu I/13 včetně odstraňování lokálních „slabých míst“ na komunikacích napojujících region na síť

TEN-T a I/13, zejména obchvatů sídel a aglomerací (73,8 mil. EUR, oblast podpory 3.1 „Rozvoj dopravní infrastruktury regionálního a nadregionálního významu“);

- Výstavba, obnova, rozvoj, rekonstrukce a úpravy základní a doprovodné infrastruktury pro turistiku (např. turistické trasy, naučné stezky, hippostezky, lyžařské trasy a areály, včetně přístřešků, odpočívadel, systémů značení, zařízení pro úpravu tratí, přístavišť a mol pro vodní turistiku, další aktivity pro provozování ekoturistiky apod.) (38,3 mil. EUR, oblast podpory 4.1 „Budování a rozvoj atraktivit a infrastruktury cestovního ruchu“);
- Revitalizace kulturních, technických a průmyslových památek a kulturního dědictví a ostatních turisticky významných objektů pro jejich využití v cestovním ruchu (např. rozhledny, muzea, expozice, galerie, informační centra) (31,7 mil. EUR, oblast podpory 4.1 „Budování a rozvoj atraktivit a infrastruktury cestovního ruchu“);
- Výstavba, rekonstrukce a modernizace ubytovacích zařízení hotelového typu (včetně případné restaurační části) na úroveň nejméně středního standardu (***) včetně doprovodné infrastruktury a nezbytného zázemí (35,2 mil. EUR, oblast podpory 4.2 „Zlepšování kvality a nabídky ubytovacích a stravovacích zařízení“).

➤ **VYHODNOCENÍ SOCIOEKONOMICKÉHO KONTEXTU PODPOŘENÉHO ÚZEMÍ**

Za účelem zhodnocení a pochopení socioekonomického kontextu podpořeného území měst Cheb a Chomutov byla pro obě města současně zpracována socioekonomická analýza. Ta vycházela z indikátorů kontextu a dopadů definovaných v Programovém dokumentu ROP Severozápad, čímž se její obsahová struktura lišila od klasických socioekonomických analýz. Cílem tohoto provedení bylo posoudit pouze takové jevy, které mohou být potenciálně ovlivněny projekty ROP Severozápad.

Hlavní problém představovala obtížná dostupnost dat, která v mnoha případech znemožňovala posoudit, zda ve zkoumaném území dochází k (ne)naplňování indikovaných hodnot jednotlivých ukazatelů. Provedená analýza vycházející z kvantifikovatelných indikátorů ukázala spíše negativní výsledky v tom smyslu, že realizované projekty ve městech Cheb a Chomutov nemají zásadní vliv na naplňování kontextových indikátorů a indikátorů dopadu ROP Severozápad. Důvodem jsou především lokální účinnost projektů, malý objem finančních prostředků a krátká doba působení projektů, což logicky nemůže vyústit ve viditelné zlepšení socioekonomického kontextu regionu. Výsledky jsou do určité míry ovlivněny i tím, že některé projekty jsou zaměřeny na jiné socioekonomické oblasti než zkoumané indikátory nebo jsou jejich dopady (ačkoliv pozitivní) obtížně kvantifikovatelné.

➤ **VYHODNOCENÍ PROJEKTŮ PODPOŘENÉHO ÚZEMÍ**

Smyslem této kapitoly bylo provést důkladnou analýzu všech realizovaných projektů spolufinancovaných z ROP Severozápad s územním dopadem na města Cheb a Chomutov. Do hodnocení byly zahrnuty projekty jak již ukončené (aktuálně ve stavu udržitelnosti), tak projekty aktuálně realizované. Cílem hodnocení bylo zjistit, jaké skutečné dopady dané projekty na cílovou skupinu mají, zda jsou přínosné či ne, zda generují další potřebné projekty, ale také jak jsou tyto projekty mezi veřejností vnímány, jaká panuje informovanost

o projektech nebo zda je o takové projekty zájem. Evaluátor se tak zaměřil na hodnocení plnění indikátorů, vlivů na cílové skupiny, míru vyvolaných doprovodných aktivit/projektů a samozřejmě na prezentaci projektů směrem k široké veřejnosti.

CHEB

Vymezení projektů města Cheb

Za město Cheb bylo hodnoceno celkem 27 projektů, z toho 10 projektů mělo územní dopad pouze na město Cheb. Z hlediska typu projektů převažují infrastrukturní nad propagačními projekty v poměru 18:9. Z celkového počtu hodnocených projektů bylo 16 projektů ve stavu ukončen, zbylých 11 projektů je stále v realizaci, přičemž 3 z nich byly v době hodnocení těsně před ukončením (cca do 1 měsíce).

Z pohledu charakteru infrastrukturních projektů se jedná převážně o projekty řešící snadnější, bezpečnější a pohodlnější dopravní dostupnost území, resp. lokální dopravní systémy (dopravní terminály, nákup kolejových souprav, rekonstrukce silnic či výstavba cyklostezek nebo zavedení Karlovarské karty pro cestující), ale jsou zde i projekty zaměřené na zvelebování daného území nebo zlepšování služeb města (rekonstrukce školského zařízení, vybavení Karlovarské krajské nemocnice, revitalizace prostranství, modernizace veřejných WC aj.).

Propagační projekty se zaměřují na tvorbu informačních materiálů, jako jsou letáky, brožury aj. informující o zajímavých destinacích a akcích v okolí. Taktéž jsou v rámci těchto projektů řešeny cizojazyčné verze webových stránek Karlovarského kraje se zaměřením na turistiku a volný čas, audiovizuální průvodce městem, interaktivní encyklopedie, pořádání veletrhů aj.

Projekty se podílejí na naplňování specifických cílů prioritních os 1 „Regenerace a rozvoj měst“, 3 „Dostupnost a dopravní obslužnost“ a 4 „Udržitelný rozvoj cestovního ruchu“, kde tyto cíle jsou naplňovány dotčenými projekty v dostatečné míře. Nejvíce naplňovanými oblastmi podpory jsou oblast podpory 3.2 „Rozvoj dopravní obslužnosti regionu“, kam spadají projekty zaměřené na rozvoj dopravní infrastruktury území, a oblast podpory 4.3 „Podpora marketingu a tvorby a rozvoje produktů cestovního ruchu“ zaměřená na propagaci a propagační materiály.

Hodnocené projekty byly porovnávány i co do generování dalších aktivit či návazných projektů. Přestože evaluátor v průběhu šetření identifikoval reálné vazby mezi jednotlivými projekty, nelze rozhodně v žádném z případů konstatovat, že by jeden projekt generoval druhý, ale že se jedná vesměs o aktivity, které se vhodně doplňují (v některých případech se jedná i o projekty bez vazby na jiné – např. projekt „Cizojazyčné verze webových stránek“).

Stav naplňování cílů

Součástí dané kapitoly bylo porovnání stupně plnění stanovených indikátorů všech dotčených projektů a osvětlení možné odchylky od optimálního stavu. Provedeným šetřením však evaluátor došel ke zjištění, že projekty tak, jak byly od samého začátku nastaveny, neměly žádné problémy s konečným plněním stanovených hodnot indikátorů, a to i z toho důvodu, že v projektech byly nastaveny maximálně

4 indikátory. Tím docházelo k případným eliminacím, kdy obecně při velkém množství sledovaných indikátorů často dochází k jejich neplnění z důvodu nemožnosti vyhovět všem podmínkám, které má projekt splňovat.

Na stavu plnění se neprojevovaly ani faktory jako problémy spjaté s výběrovými řízeními nebo pozdější termíny ukončení staveb či dodávek, které by měly výrazný dopad na posunování celkových harmonogramů projektů.

Všechny projekty tedy mají stupeň plnění minimálně na 100 %, a to jak u infrastrukturních, tak u propagačních projektů (6 indikátorů mělo stupeň plnění vyšší než 110 %). Tato skutečnost je dána jednak tím, že cílové hodnoty indikátorů byly ze strany příjemců nastaveny realisticky nebo mírně konzervativně, ale také tím, že většina indikátorů je exaktně nastavená dle dané rozlohy území či objektu (tedy v podstatě ani nemohlo dojít k nedosažení nebo překročení takové cílové hodnoty). V případě zjištění výrazně nízkých nebo nulových hodnot se jedná o projekty, které jsou v dané chvíli ve stavu realizace, nebo těsně před jejím ukončením.

Udržitelnost projektů

Z pohledu udržitelnosti již evaluátor zjistil značné rozdíly ve vnímání další potřeby a využitelnosti výstupů infrastrukturních a propagačních projektů.

U infrastrukturních projektů bylo s jejich udržitelností jednoznačně počítáno již před podáním projektu do ROP Severozápad, protože se v mnoha případech jednalo o dlouhodobé plány vycházející ze strategických plánů a dokumentů kraje či města, popřípadě z dlouhodobých plánů a záměrů jednotlivých organizací, které nakonec projekty realizovaly. Smysluplný přístup příjemce k udržitelnosti výstupů projektu byl taktéž evidován při vytváření partnerství, kde se mnozí partneři zavázali na projektu přímo finančně podílet nebo bylo s nimi v rámci projektu počítáno jako se správci výstupů (správa, údržba a jiný provoz).

Naopak propagační projekty byly evaluátorem hodnoceny jako značně rizikové. Z rozhovorů se zástupci příjemců byly identifikovány podněty, které jasně naznačovaly, že aktuální stav vytvořených předmětů neodpovídá současným potřebám pro vhodné oslovení cílové skupiny, a tím pádem je počítáno s existencí výstupů pouze po dobu udržitelnosti pěti let od ukončení financování z ROP Severozápad. Pak budou muset být tyto výstupy realizovány zcela znovu (nepočítá se využití stávajících výstupů) a v odpovídající formě.

Druhým rizikem udržitelnosti některých propagačních projektů (konkrétně projekt „Cizojazyčná verze webových stránek Karlovarského kraje“ a projekt „Audiovizuální průvodce městem Cheb“) jsou již další nové zamýšlené projekty, které mají aktuální projekty a jejich výstupy velkou měrou nebo úplně zastínit, protože budou obsáhlejší, modernější a dostupnější.

Dopad projektů na cílové skupiny

Konkrétní dopady výstupů projektů šlo adekvátně hodnotit převážně u infrastrukturních projektů. Zde lze ze zjištění jednoznačně konstatovat, že je-li v rámci projektu něco vybudováno, je to i dostatečně a dlouhodobě využíváno. Tomu

napomáhá i fakt, že projekty jsou vyústěním dlouhodobých (několikaletých) plánů příjemců, které mají realizaci výstupů projektů zakomponovanou ve svých strategických dokumentech a vizích a navazují i na další potřeby daného území a jeho obyvatel.

Tyto potřeby jsou dlouhodobě zaznamenávány, monitorovány a vyhodnocovány, přičemž specifické sledování dopadů na cílovou skupinu je plánováno u valné většiny těchto projektů i do budoucna.

Zda probíhá sledování dopadů výsledků na cílové skupiny u propagačních projektů není známo, resp. zástupci města či kraje těmito informacemi nedisponují. V rámci evaluace dospěl evaluátor pouze ke zjištění, že mezi občany je o vytvořené propagační výstupy zájem (zejména z důvodu bezplatné dostupnosti). Nakolik však stoupl zájem o kterou propagovanou atraktivitu území právě díky vytvořenému propagačnímu materiálu, není z dostupných statistik známo a vyžadovalo by si to samostatné šetření.

Vazba na další projekty

Z pohledu vazeb projektů mezi sebou byly identifikovány mnohé, které ale evaluátor považuje spíše jen jako doplňkové (komplementární) k jiným realizovaným projektům z ROP Severozápad. Projekty nejsou nikterak provázány způsobem, kdy by nemohl existovat jeden bez druhého, resp. existovala zde synergická vazba. Tím pádem lze hovořit o samostatně stojících projektech (tzv. solitérech), které se ale vhodně doplňují a rozšiřují nabídku infrastruktury daného území.

Možné vazby mezi projekty byly identifikovány v případě ISSŠ Cheb a Karlovarské krajské nemocnice, kde obě instituce každá za sebe podaly další projektovou žádost na navazující projekt. Ty jsou ale v danou chvíli pozastaveny (z důvodu pozastavení činností Řídicího orgánu ROP Severozápad).

Vazby na jiné projekty byly identifikovány v případě realizace projektů, které byly podány do jiných operačních programů (např. zateplení mateřských školek) nebo v případě realizace projektů řešených na vlastní náklady příjemce podpory nebo jeho partnerů (např. budování další dopravní infrastruktury měst dotčených rekonstrukcí komunikací I. a II. třídy kraje).

Uplatňování principu partnerství

Hlavním zdrojem informací pro další šetření přístupu příjemců k partnerství byl indikátor 074270 „Počet zapojených partnerů“. Díky němu mohl evaluátor odhadnout výchozí situaci a postavení partnerů v projektu. Stejně jako všude, i zde se nacházejí dva rozdílné protipóly. Na jednu stranu vznikají smysluplná a dlouhodobá partnerství, a to i s ohledem na dlouhodobou udržitelnost výstupů projektů (např. projekt „Toa Point“ – partner se zavázal k údržbě výstupů), nebo se partneři podíleli finančním podílem na realizaci celého projektu a jeho výstupů (např. projekty dopravních terminálů nebo rekonstrukcí komunikací). Na druhou stranu ale bylo zjištěno, že někteří partneři v projektu figurují jen z formálního hlediska, aby žadatel získal potřebné body pro vyhodnocení projektové žádosti a schválení dotace (zřetelné zejména v charakteru partnera nebo jeho podílu na realizaci aktivit). V průběhu

projektu (nebo v podávaných monitorovacích zprávách) se toto projevuje tím, že příjemci nedokládají informace o schůzkách s partnerem a realizují je dodatečně nebo dodatečně zasílají pouze prezenční listiny.

Publicita projektů ve vztahu k veřejnosti

Problém s nedostatečnou publicitou a propagací projektů ve vztahu k široké veřejnosti byl analyzován nejen na úrovni povinné publicity, ale i ze strany aktivní publicity, která by měla jít nad rámec té povinné. Propagace je striktně dodržována v rozsahu stanoveném v žádosti, avšak málokterý z příjemců zajišťuje publicitu nad rámec svých povinností, což se i projevilo v rámci provedené ankety ve městě Cheb, kdy dotazovaní znali omezený okruh projektů identifikovaných z ROP Severozápad.

Problém s nedostatečnou publicitou byl taktéž zaznamenán i v průběhu doby udržitelnosti projektů. Hlavní důraz na publicitu je totiž kladen zásadně na průběh realizace projektu a zejména pak na jeho ukončení (slavnostní předání).

Publicita projektů je opět jednostranně zaměřená na infrastrukturní projekty, respektive na ty, které veřejnost každodenně využívá nebo je aspoň ve městě vnímá, protože zvelebují ráz města. Druhým způsobem, jak se o projektech veřejnost dozvídá je z místních informačních kanálů, které občanům přinášejí informace o stavu průběhu realizace daných projektů.

O informovanosti o propagačních projektech mezi veřejností lze hovořit jako o nulové. Provedená anketa ukázala, že občané o propagačních projektech města či kraje nevědí. Zde ale nelze jednoznačně říct, že by publicita těchto projektů jednoznačně selhala, protože anketa byla zaměřena zejména na místní obyvatele nebo obyvatele blízkého okolí, u kterých lze předpokládat, že místní prostředí znají a nemají potřebu vyhledávat informace po infocentrech nebo na internetových stránkách města či kraje. V tomto směru by se anketa musela zaměřit čistě na tuzemské nebo zahraniční turisty.

CHOMUTOV

Vymezení projektů města Chomutov

V rámci šetření provedeného ve městě Chomutov bylo evaluátorem hodnoceno celkem 30 projektů, z toho 19 projektů mělo územní dopad čistě na město Chomutov.

Z hlediska charakteru projektů převažovaly jednoznačně infrastrukturní projekty nad propagačními v poměru 24:6. U infrastrukturních projektů převažují projekty s územním dopadem na město Chomutov, ale významnou roli hrají i projekty s přesahem do okolních lokalit. U projektů s přesahem se jedná většinou o projekty v oblasti dopravní infrastruktury.

Z pohledu stavu realizace projektů převažovaly ukončené projekty (celkem 16 projektů), dalších 6 projektů bylo těsně před ukončením a 8 projektů bylo v realizaci.

Projekty napomáhají naplňovat specifické cíle prioritních os 1 „Regenerace a rozvoj měst“, 3 „Dostupnost a dopravní obslužnost“ a 4 „Udržitelný rozvoj cestovního

ruchu“, kde tyto cíle jsou naplňovány dotčenými projekty v dostatečné míře, nečekaně vysoký je pak počet a podíl projektů zaměřených na zlepšování kvality a nabídky ubytovacích a stravovacích zařízení (oblast podpory 4.2 „Zlepšování kvality a nabídky ubytovacích a stravovacích zařízení“).

Největší zastoupení z hlediska oblastí podpory má pak oblast podpory 1.1 „Podpora rozvojových pólů regionu“, a to jak mezi všemi projekty, tak zejména na úrovni projektů s dopadem pouze na město Chomutov, což je dáno realizací integrovaného plánu rozvoje města v areálu bývalých kasáren. Celkově pak tyto projekty tvoří téměř polovinu projektů, které mají územní dopad na samotné město Chomutov.

Stav naplňování cílů

Stav naplňování cílů je celkově velmi dobrý průřezově všemi projekty a případné úpravy cílových hodnot indikátorů byly zatím v pásmu bez nutnosti korekce či odvodu. U většiny indikátorů se míra plnění indikátorů pohybovala od 94 % výše s naprostou převahou 100% stupně plnění (u 5 indikátorů byl stupeň plnění indikátoru ve výši 110 % a více). To je dáno jednak realistickým nastavením cílových hodnot indikátorů ze strany příjemců, ale i skutečností, že většina indikátorů je exaktně nastavená dle dané rozlohy území či objektu (všechny indikátory výstupu). Navíc kromě jednoho projektu mají všechny projekty zadán indikátor 074270 „Počet zapojených partnerů“, který je až na jednu výjimku vždy naplňován nebo je plnění cílové hodnoty překročeno.

Jediným indikátorem, který je z pohledu příjemců problémový, je indikátor 631103 „Využití kapacity ubytovacích zařízení – využití pokojů“, u kterého je sice dosažení hodnoty až s odstupem od ukončení realizace projektu, ale lze předpokládat, že s ohledem na součet stávajících a nově vybudovaných ubytovacích kapacit významně ztíží naplnění tohoto indikátoru (ostatně tento indikátor vykazuje výrazný rozptyl cílových hodnot od 20 % do 55 %). Zejména ve vazbě na zjištění týkající se počtu nově vybudovaných nebo zrekonstruovaných lůžek lze předpokládat možné problémy s naplněním hodnoty tohoto indikátoru v době stanovené pro dosažení cílové hodnoty i v době udržitelnosti. Nehledě na souvislost se skutečností, že Chomutov nepatří mezi centra cestovního ruchu.

Co se týče propagačních projektů, je plnění indikátorů ještě kompaktnější než u investičních projektů a pouze v jednom případě nedošlo k naplnění cílové hodnoty indikátoru.

Na druhou stranu jsou pozitivní relativně vysoké cílové hodnoty indikátoru 633101 „Počet vytvořených propagačních nebo marketingových produktů pro cestovní ruch“, který v podstatě jako jediný kvantifikuje výstupy a výsledky těchto propagačních projektů a jehož cílová hodnota se pohybuje od 1 do 10 s tím, že průměr cílových hodnot tohoto indikátoru činí 5,7 produktu.

Stejně jako v případě Chebu, i v rámci projektů s dopadem na město Chomutov, je jako tzv. formálně plněný indikátor průřezově vnímán ze strany projektových manažerů a částečně i příjemců indikátor 074270 „Počet zapojených partnerů“.

Udržitelnost projektů

Udržitelnost projektů byla sledována na úrovni finanční udržitelnosti, personální udržitelnosti a udržitelnosti výstupů a výsledků projektů.

Financování dalšího provozu projektů veřejnoprávních subjektů je plánováno primárně z vlastních zdrojů těchto příjemců (týká se zejména statutárního města Chomutov), pouze v případě vybraných projektů se zapojením příjmů z provozu daných projektů (zejména ze vstupného). Možné ohrožení zajištění financování lze identifikovat u příjemců s větším počtem projektů – statutární město Chomutov a Ústecký kraj.

Projekty soukromých subjektů budou v období udržitelnosti financovány ve všech případech z příjmů z provozu projektů. Zejména v případě projektů v oblasti cestovního ruchu je ze strany příjemců vnímáno významné riziko z nedostatečného využití výstupů projektů (ubytovacích a stravovacích zařízení), a tím i nedostatečného zajištění pokrytí provozních nákladů.

Možným rizikovým faktorem v době udržitelnosti může být i personální udržitelnost, kdy zejména v případě veřejnoprávních příjemců je dosti vysoká míra fluktuace členů projektového týmu, včetně stěžejních členů týmu.

Co se týče udržitelnosti výsledků a výstupů propagačních projektů, došlo zde ke zkrácení sledované doby udržitelnosti z pěti let na tři roky, kdy tato změna je vnímána rozdílně ze strany příjemců a Úřadu Regionální rady Severozápad a může znamenat i ohrožení plnění cílů ROP Severozápad, které jsou vázány na období udržitelnosti projektů.

Dopad projektů na cílové skupiny

Konkrétní dopady výstupů a výsledků projektů byly jednoznačně prokazatelnější v případě infrastrukturních projektů, a to včetně využívání těchto výsledků a výstupů ze strany cílových skupin. Zde je jednoznačným specifíkem integrovaný plán rozvoje města, v rámci kterého se celkově i na úrovni jednotlivých dílčích projektů sleduje dopad na cílové skupiny, včetně sledování a měření využití výstupů u specifických cílových skupin (např. matky s dětmi).

Sledování využívání výstupů projektů v praxi je jinak obecně nad rámec zajištění podkladů pro sledování indikátorů méně obvyklé, ze strany příjemců je považováno za nadměrnou administrativu. U části projektů je navíc sledování využití projektů a jejich dopadů problematické nebo náročné, jedná se zejména o projekty na rekonstrukci či výstavbu silnic.

Vazba na další projekty

Vazba na další projekty je různorodá dle charakteru a byla sledována na těchto úrovních:

- věcná provázanost projektu či projektů stejného příjemce,
- provázanost z hlediska lokality,
- návaznost projektu či projektů stejného příjemce (ať už financovaných z ROP Severozápad, jiného operačního programu nebo vlastních zdrojů),

- návaznost projektu či projektů jiného příjemce.

Stěžejní vazby mezi projekty se projevují v podobě věcné provázanosti nebo návaznosti projektu či projektů stejného příjemce, ať už se jedná o projekty statutárního města Chomutov, Ústeckého kraje nebo Krajské zdravotní, a. s.

Na většinu projektů přímo nenavazuje žádný další projekt financovaný z ROP Severozápad, ani z jiného dalšího programu. V případě navazujících projektů se jedná o neinvestiční projekty financované z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost v případě projektu „Integrovaná střední škola energetická, Chomutov, výstavba vzdělávacího centra“.

Většina projektů má vazbu na minimálně jeden další projekt. V případě příjemců s více projekty (statutární město Chomutov a Ústecký kraj) je vazba více projektů v podobě komplementarity – projekty se vzájemně doplňují a zejména v případě projektů města Chomutova tvoří v rámci integrovaného plánu rozvoje města velmi úzce provázaný komplex.

V rámci posouzení vazeb mezi projekty je tady opět specifikem integrovaný plán rozvoje města, který kombinuje všechny typy (úrovně) vazeb s akcentem na věcnou provázanost a provázanost z hlediska lokality. Oproti jiným integrovaným plánům rozvoje měst je v rámci toho chomutovského pouze jeden projekt jiného příjemce, přesto však i tato vazba je patrná.

Uplatňování principu partnerství

Stejně jako v případě projektů města Cheb, je jako formálně plněný vnímán indikátor 074270 „Počet zapojených partnerů“, a to jak ze strany projektových manažerů, tak i samotných příjemců. Problém formálnosti partnerství je patrný zejména v případě projektů realizovaných soukromými subjekty, kdy byly mezi partnery projektu zařazeny spřízněné společnosti a podnikající fyzické osoby a lze zde identifikovat i možné zapojení dodavatelů v rámci některých projektů jakožto partnerů.

Na druhou stranu řada projektů využívala partnerství smysluplně. Významným způsobem přispělo k naplnění principu partnerství i zapojení veřejnosti v rámci integrovaného plánu rozvoje města v celém průběhu – od příprav integrovaného plánu rozvoje města jako takového, tak při formulaci koncepce dílčích projektů, až po konkrétní podobu, kdy probíhala anketa týkající se barvy kachliček do bazénu.

Princip partnerství byl ve významné míře uplatněn a je nadále uplatňován i v rámci projektu Dopravního podniku měst Chomutova a Jirkova a. s. s názvem „Integrovaný odbavovací systém městské hromadné dopravy a linkové dopravy propojitelný s integrovaným dopravním systémem Ústeckého kraje“, kde partnerství bylo zajištěno v rámci celého regionu (celý Ústecký kraj, nejen daný mikroregion), ale i směrem mimo region (celkem 7 zapojených obcí).

Významně méně sledované je pak naplňování principu partnerství v době udržitelnosti projektů, které by mělo být předmětem zpráv o udržitelnosti, ale je v nich uváděno pouze v nezbytně nutné podobě bez podrobnějšího popisu.

Publicita projektů ve vztahu k veřejnosti

Problematika publicity a propagace projektů ve vztahu k široké veřejnosti byla analyzována jak na úrovni povinné publicity, tak i z hlediska samostatné aktivní publicity a propagace nad rámec povinné.

Většina příjemců se v rámci publicity omezuje na dodržení požadavků povinné publicity a nezajišťuje žádnou publicitu či propagaci nad minimální požadavky, což se v rámci ankety mezi obyvateli města Chomutov a návštěvníky města ukázalo v podobě omezeného okruhu projektů, u kterého identifikovali podporu z ROP Severozápad.

Na druhou stranu identifikoval evaluátor řadu příkladů dobré praxe, celkově pak byla jako nejvhodnější vyhodnocena propagační kampaň „Budujeme nový Chomutov“ v souvislosti s realizací integrovaného plánu rozvoje města i dalších projektů města Chomutova. Specifikem integrovaného plánu rozvoje města je i existence samostatného projektu „Efektivní řízení integrovaného plánu rozvoje města II“, který je přímo zaměřen na propagaci a publicitu integrovaného plánu rozvoje města a hodnocení výsledků a výstupů v oblasti propagace a publicity integrovaného plánu rozvoje města. Mezi další příklady dobré praxe zařadil evaluátor následující:

- slavnostní otevření jak u projektů v rámci integrovaného plánu rozvoje města, tak i ubytovacích a stravovacích zařízení,
- prezentace průběhu realizace projektu,
- videospoty v nemocnicích – projekty příjemce Krajská zdravotní a. s.,
- celostátní propagace některých projektů Karlovarského kraje v oblasti podpory 4.3 „Podpora marketingu a tvorby a rozvoje produktů cestovního ruchu“.

Vliv sebe prezentace projektů je nejlépe prokazatelný u infrastrukturních projektů v rámci integrovaného plánu rozvoje města díky sledování a měření návštěvnosti, ale lze ho odvodit i u dalších projektů.

Významným průřezovým problémem pak je minimální míra publicity v rámci udržitelnosti projektů – důraz na zajištění publicity kladou příjemci do průběhu realizace projektu a případně při jeho ukončení.